

عامل های مؤثر بر انگیزه دانش آموزان روستایی به ادامه تحصیل در رشته های فنی و حرفه ای و کاردانش کشاورزی

محمد رضا زرگران خوزانی

دانشجوی دکتری اگروتکنولوژی گرایش اکولوژی گیاهان زراعی دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی خوزستان

چکیده

آموزش و پرورش نیروی انسانی یکی از ارکان بنیادین و مهم در رشد و توسعه اقتصادی-اجتماعی و فرهنگی و سیاسی به شمار می رود و داشتن انگیزه برای یادگیری این نیروی انسانی بسیار با اهمیت است. با توجه به این مهم که گزینش رشته تحصیلی از مهم ترین مسئله هایی است که در دوره متوسطه مطرح می شود، هدف از این پژوهش درک میزان گرایش به گزینش رشته در شاخه های فنی و حرفه ای و کاردانش کشاورزی دانش آموزان روستایی پایه نهم و عامل های اثر گذار بر آن بوده است. این پژوهش به لحاظ ماهیت جزء پژوهش های کمی و از نظر هدف کاربردی است. جامعه آماری این پژوهش شامل ۱۳۷۰ نفر دانش آموزان پایه نهم پسر روستایی شاغل به تحصیل در مرکزهای آموزشی متوسطه اول شهرستان شوشتر در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ بوده حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران تعیین و با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای با اختصاص متناسب ۳۰۰ تن گزینش شدند. ابزار گردآوری اطلاعات؛ پرسشنامه انگیزه تحصیلی بوده و روایی و محتوایی پرسشنامه توسط استادان و متخصصان امر تأیید شده است. ضریب آلفای کرونباخ برای بخش های مختلف این پرسشنامه بین ۰/۷۲ و ۰/۹۲ محاسبه شده است. یافته های توصیفی این پژوهش نشان داد که ۲۳/۳ درصد از دانش آموزان مورد بررسی علاقه مند به ادامه تحصیل در هنرستان کشاورزی می باشند و ۷۶/۷ درصد علاقه ای به گزینش رشته کشاورزی نداشتند. بین ویژگی های فردی، عامل اجتماعی، عامل سیاسی، عامل اقتصادی، چالش طلبی و تحمل ابهام رابطه مثبت و معنی داری با انگیزه دانش آموزان روستایی برای ادامه تحصیل در هنرستان کشاورزی وجود داشت. نتیجه تحلیل رگرسیون ترتیبی نشان داد که متغیرهای عامل اجتماعی، عامل سیاسی، تجربه کار کشاورزی، احساس تعلق به روستا، میزان رضایت از زندگی در روستا، علاقه مندی به کار کشاورزی نقش مثبت و عملگرایی و عامل اقتصادی نقش منفی در انگیزه دانش آموزان روستایی نسبت به ادامه تحصیل در رشته کشاورزی داشتند.

نمایه واژگان: کشاورزی، دانش آموزان روستایی، ادامه تحصیل، اشتغال روستایی

نویسنده مسئول: محمد رضا زرگر خوزانی

رایانامه: mr.zargarankh@gmail.com

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۲/۲۹

تاریخ ارسال: ۱۴۰۰/۱۲/۱۰

مقدمه

نظر به اینکه بخش اعظمی از جامعه کشورهای در حال توسعه ساکن در روستاها می باشند، از این رو اهمیت توسعه روستایی و نقش کلیدی آن در توسعه و پیش برد این کشورها پوشیده نیست و کارشناسان و دست اندرکاران تحقق این توسعه را بیش از هر چیز در گرو توسعه منبع های انسانی می دانند (دانش مهر و احمدرش، ۱۳۸۸). از جمله هدف های اصلی توسعه روستایی در بیشتر کشورهای در حال توسعه از جمله ایران؛ عبارت است از: بهبود زندگی اقتصادی و اجتماعی ساکنان روستا و فقر زدایی؛ بهبود کارآیی، افزایش اشتغال، تأمین حداقل غذا، مسکن و بهداشت؛ افزایش تولید و در پی آن کاهش بیکاری، پراکنش مناسب درآمد و عدالت اجتماعی (هاشمی و همکاران، ۱۳۹۰).

کارکردهای ویژه اقتصادی-اجتماعی؛ بخش کشاورزی را در کشورهای در حال توسعه؛ به بخشی با موقعیت ممتاز مبدل ساخته است. به همین دلیل توسعه بخش کشاورزی تنها با تخصیص اعتبار و بهبود فناوری ها محقق نمی شود و این مهم دارای ابعاد چندی است که عامل های بسیاری از جمله عامل انسانی در آن نقشی انکار ناپذیری دارد. در بخش کشاورزی ایران نیز توسعه منبع های انسانی به عنوان زیرساخت و مدیریت دیگر منبع ها از نیازمندی های ضروری این بخش به شمار می آید (اسفندیاری و ترحمی، ۱۳۸۸).

عامل هایی چون تحصیلات، رسانه ها و گردشگری روستایی به ارتقای سطح آرزوها و گرایش های نوجوانان و جوانان روستایی و افزایش فاصله با فرصت های موجود برای اشتغال آنان منجر می شود که سرانجام به مهاجرت از روستا به شهرها و کلانشهرها خواهد انجامید (سامبرگ، ۲۰۰۶).

در این میان نقش نظام هنرآموزی کشاورزی و هنرجویان آن به عنوان یکی از تأمین کنندگان

نیروی انسانی ماهر و توانمند شایان توجه است. بحث توانمندسازی نیروی انسانی بخش کشاورزی از این رو شایان توجه فراوان است که گزارش سازمان خواربار و کشاورزی (فائو)^۱ روند کاهشی سهم بخش روستایی و کشاورزی در تولید ناخالص داخلی طی ۲۰ سال گذشته را نشان می دهد (فائو، ۲۰۱۴). جمعیت منطقه های روستایی ایران به عنوان بستر اصلی فعالیت های کشاورزی کشور حدود ۲۶٪ از جمعیت کل کشور (بالغ بر ۲۰ میلیون نفر) را تشکیل می دهند (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۵). با اندکی تأمل می توان گفت حیات اقتصادی حدود ۲۶ درصد از کل جمعیت کشور به طور مستقیم به بخش کشاورزی مرتبط است از این رو اگر فشارهایی همچون فقر روستایی، مهاجرت به شهرها و حاشیه نشینی کلانشهرها، تخریب منبع ها طبیعی و امثالهم که می توانند به طور مستقیم یا نامستقیم نتیجه کم (بی) توجهی به بخش کشاورزی باشند تجزیه و تحلیل شوند، میزان اهمیت منطقه های روستایی و بخش کشاورزی نمایان تر خواهد شد، چرا که کارکرد اصلی منطقه های روستایی در کشورهای در حال توسعه از جمله ایران، کشاورزی است. این بخش به دلیل تأثیر ویژه آن بر اشتغال، تعدیل فقر و افزایش درآمد، امنیت غذایی و خودکفایی کشور اهمیت قابل قبولی دارد (میرلطفی، ۱۳۸۹).

تولید اقتصادی پایدار در حوزه کشاورزی، مستلزم نوسازی و افزایش پویایی جامعه بهره برداران و سطح دانش آنهاست. لازمه این مهم ارائه آموزش های مهارتی به جامعه کشاورزی و تربیت نیروی انسانی کارآفرین و آموزش دیده است که خود ارتباطی تنگاتنگ با انگیزه جذب در مرکزها، و حرفه های کشاورزی و حوزه های مرتبط با آن دارد، توسعه اقتصادی و اجتماعی روستا (افزایش سطح درآمد و کیفیت زندگی مردم روستا) از جمله هدف های بنیادین برنامه های ششم و هفتم توسعه در ارتباط با منطقه های روستایی بیان شده است. اگر

روستایی رابطه معنی دار وجود دارد. همچنین میزان فراهم بودن فرصت های شغلی در روستا، خودپنداری، نگرش کشاورزان و سن تبیین کنندگان اصلی انگیزه نسبت به حرفه های حرفه های کشاورزی به شمار می آید. علی بیگی و همکاران (۱۳۹۱)، در پژوهشی بابا عنوان، بررسی عامل های تعیین کننده گزینش شغل کشاورزی توسط هنرجویان هنرستان های کشاورزی استان کرمانشاه، نشان دادند از میان چندین متغیر وارد شده تنها دو متغیر پیشینه اقامت در روستا و رشته تحصیلی که هنرجویان به منظور ادامه تحصیلات دانشگاهی گزینش خواهند کرد قادر به تبیین گرایش دانش آموزان روستایی به گزینش شغل کشاورزی هستند.

نتایج پژوهش اسعدی و یعقوبی (۱۳۹۴)، نشان داد، احساس ارزشمندی در روستا و گرایش اشتغال به کار در بخش کشاورزی نقش مثبتی در گرایش دانش آموزان روستایی به سکونت و اشتغال در روستا داشته است.

مخت و همکاران (۱۳۹۴)، پژوهشی بابا عنوان، بررسی عامل های مؤثر بر انگیزه دانش آموزان روستایی برای گزینش حرفه های کشاورزی (مطالعه موردی: شهرستان گنبد کاووس) انجام دادند، نتایج حاصل نشان داد که بین پیشینه کشاورزی والدین، تملک زمین آبی، علاقه به شغل کشاورزی و ویژگی های کارآفرینانه با میزان انگیزه دانش آموزان روستایی برای گزینش حرفه های کشاورزی، رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد و متغیرهای عملگرایی، چالش طلبی و تحمل ابهام از مهم ترین تبیین کننده های گزینش حرفه های کشاورزی می باشند.

علم بیگی و همکاران (۱۳۹۵)، در پژوهشی بابا عنوان، نقش مهارت های اشتغال در انگیزه تحصیلی دانشجویان کشاورزی مرکز آموزش عالی امام خمینی (ره)، به این نتایج دست یافتند که انگیزه تحصیلی دانشجویان در شش بعد انگیزه نو طلبی و نوآوری، پایگاه حرفه ای، هیجانی،

چه به طور مستقیم پژوهش های اندکی در زمینه نگرش دانش آموزان به تحصیل در رشته کشاورزی انجام شده، اما بررسی های پر شماری متعددی در ارتباط با انگیزش و عامل های مؤثر بر آن صورت پذیرفته که به صورت موردی به نتایج چندی از آنها در ادامه اشاره می شود.

آقاسی زاده (۱۳۷۵)، در پژوهشی با عنوان، نگرش دانش آموزان روستایی نسبت به کشاورزی و سنجش گرایش های شغلی آنان در منطقه بالاتجن قائمشهر و تبیین رسالت آموزشی ترویجی، نشان داد سختی کار کشاورزی، آینده شغلی نامناسب، پایین بودن درآمد، نبود امکانات لازم برای کشاورزی، نبود امکانات در روستا، کم (بی) توجهی سیاست گذاران و دولت به کشاورزی و کمبود علاقه دانش آموزان به کشاورزی از مهم ترین علت های گرایش نداشتن دانش آموزان به کشاورزی به شمار می آید.

رضانیان (۱۳۸۰) در بررسی خود بابا عنوان، سالخوردگی جمعیت شاغل در بخش کشاورزی ایران: علت ها و پیامدها، به این یافته ها رسید که، کمبود سرمایه گذاری در منطقه های روستایی و کشاورزی، نبود جاذبه های چشمگیر برای دانش آموزان روستایی، سخت و توان فرسا بودن فعالیت های کشاورزی و نبود نظام تأمین اجتماعی در منطقه های روستایی و بخش کشاورزی را که به ویژه در نتیجه آن، نوعی احساس ناامنی برای روستاییان و کشاورزان به وجود می آید، از مهم ترین عامل های گرایش نداشتن دانش آموزان به حرفه های کشاورزی بر می شمرد.

پورسینا و همکاران (۱۳۸۹)، در پژوهشی بابا عنوان، عامل های مؤثر بر میزان انگیزه دانش آموزان روستایی برای اشتغال به حرفه های کشاورزی: (مطالعه موردی روستاهای شهرستان کلاردشت)، نشان دادند که، بین خودپنداری، آشنایی با مرکزها و موسسه های کشاورزی، سطح تحصیلات، نگرش و سن با انگیزه ی دانش آموزان

مالی، یادگیری و انگیزه کسب مدرک دسته بندی می شوند که در بین آنها انگیزه نوظللی و نوآوری مهم ترین بعد می باشند. همچنین داشتن مهارت رهبری به عنوان یکی از ابعاد قابلیت اشتغال مهم ترین متغیر اثرگذار بر افزایش انگیزه تحصیلی دانشجویان بوده و از این رو تمرکز برنامه درسی بر ارتقای مهارت های رهبری گامی مؤثر بر بهبود انگیزه تحصیلی دانشجویان خواهد بود.

محمدزاده و جابری (۱۳۹۷)، در پژوهش خود با عنوان تبیین وضعیت نگرش دانش آموزان دختر مقطع متوسطه نسبت به ادامه تحصیل در رشته های کشاورزی (مورد مطالعه: اهواز و ملاتانی) بیان داشتند که افراد از معیارهای مختلفی در گزینش رشته خود می توانند استفاده نمایند، از جمله این معیارها می توان به معیارهای علاقه شخصی، منزلت اجتماعی، درآمد و بازار کار اشاره کرد، هر یک از این معیارها به تناسب شرایط اقتصادی و اجتماعی افراد، از فردی به فرد دیگر تغییر جدی می کند، همچنین عامل های مختلفی مانند عامل های اجتماعی و فرهنگی می تواند در این معیارها تاثیرگذار باشد. بنابراین محیط اجتماعی (تعامل با دیگران) همراه با ویژگی های شخصی در ظهور و پیدایش انگیزش تحصیلی که یک ویژگی شناختی است، دخیل می باشند. یافته های پژوهش مؤید آن است که مجموعه عامل های فردی، خانوادگی و غیره با هم در تبیین انگیزش تحصیلی به ادامه تحصیل در رشته های کشاورزی دانش آموزان مؤثر بوده اند.

نعمتی و همکاران (۱۳۹۹)، در پژوهشی با عنوان، عامل های مؤثر بر انگیزه دانش آموزان روستایی کرمانشاه و روانسر برای ادامه تحصیل در هنرستان کشاورزی نشان دادند که ۲۱/۱ درصد از دانش آموزان نگرش مثبتی به ادامه تحصیل در هنرستان کشاورزی داشتند. عامل های اجتماعی، سیاسی، تجربه کار کشاورزی، احساس تعلق به روستا، میزان رضایت از زندگی در روستا، علاقه مندی به کار کشاورزی نقش مثبت و عامل های عملگرایی و اقتصادی

نقش منفی در احتمال انگیزه دانش آموزان روستایی نسبت به ادامه تحصیل در رشته کشاورزی داشتند.

تحقیقات نشان می دهد هر دو موضوع احساس تعلق به روستا و احساس رضایت از آن تأثیر شدیدی بر آرزوهای شغلی دانش آموزان روستایی دارند (فرناندز و دیلمن، ۱۹۹۷)؛ گلندینینگ و همکاران، ۲۰۰۳).

تریل و همکاران (۲۰۱۲)، در تحقیقات خود با تمرکز بر مکان محوری متعلق به دانش آموزان و تجربه هایی که به آنان حس تعلق به مکان های محلی می دهند. در شناسایی رابطه ها بین چارچوب روزمره و تغییر پذیری های گسترده مؤثر بر زندگی دانش آموزان نشان دادند که مکان های اصلی و تجربه دانش آموزان می توانند مشوقی برای واکنش دانش آموزان به تغییر پذیری جهانی باشد. بالیان و ننتی (۲۰۱۵)، در بررسی خود با عنوان عامل های جمعیت شناختی مؤثر بر نگرش دانش آموزان متوسطه نسبت به کشاورزی در بوتسوانا؛ نشان دادند محل مدرسه، تصمیم دانش آموز به تحصیل یا کمبود تحصیل در زمینه کشاورزی، برنامه تحصیلی حال کنونی دانش آموز، سطح تحصیلات والدین، سطح درآمد خانواده و محل اقامت تأثیر شایان توجهی در نگرش دانش آموزان نسبت به کشاورزی دارند.

هم اکنون مسئله انبوه جمعیت واقع در سن و موقعیت فعالیت به منزله یک واقعیت. بدیهی است و می توان ریشه های این امر را در چالش های پرشمار پیش روی این بخش در نیروی انسانی غیرماهر آن مشاهده کرد از این رو می بایست در جهت تغییر مثبت دانش، بینش و مهارت دانش آموزان از طریق مراکزهای فنی و حرفه ای کشاورزی همت گمارد. در چنین شرایطی نقش انگیزش به عنوان یکی از مهم ترین محرک ها برای افزایش علاقه مندی دانش آموزان ادامه تحصیل در هنرستان های کشاورزی با اهمیت خواهد بود. در سال های اخیر مرکزهای آموزش کشاورزی با مسئله های جدی در جذب

عامل های مؤثر بر انگیزه دانش آموزان روستایی به ادامه تحصیل در رشته های فنی و حرفه ای و کاردانش کشاورزی

محمد رضا زرگران خوزانی

دانشجوی دکتری اگروتکنولوژی گرایش اکولوژی گیاهان زراعی دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی خوزستان

چکیده

آموزش و پرورش نیروی انسانی یکی از ارکان بنیادین و مهم در رشد و توسعه اقتصادی-اجتماعی و فرهنگی و سیاسی به شمار می رود و داشتن انگیزه برای یادگیری این نیروی انسانی بسیار با اهمیت است. با توجه به این مهم که گزینش رشته تحصیلی از مهم ترین مسئله هایی است که در دوره متوسطه مطرح می شود، هدف از این پژوهش درک میزان گرایش به گزینش رشته در شاخه های فنی و حرفه ای و کاردانش کشاورزی دانش آموزان روستایی پایه نهم و عامل های اثر گذار بر آن بوده است. این پژوهش به لحاظ ماهیت جزء پژوهش های کمی و از نظر هدف کاربردی است. جامعه آماری این پژوهش شامل ۱۳۷۰ نفر دانش آموزان پایه نهم پسر روستایی شاغل به تحصیل در مرکزهای آموزشی متوسطه اول شهرستان شوشتر در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ بوده حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران تعیین و با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای با اختصاص متناسب ۳۰۰ تن گزینش شدند. ابزار گردآوری اطلاعات؛ پرسشنامه انگیزه تحصیلی بوده و روایی و محتوایی پرسشنامه توسط استادان و متخصصان امر تأیید شده است. ضریب آلفای کرونباخ برای بخش های مختلف این پرسشنامه بین ۰/۷۲ و ۰/۹۲ محاسبه شده است. یافته های توصیفی این پژوهش نشان داد که ۲۳/۳ درصد از دانش آموزان مورد بررسی علاقه مند به ادامه تحصیل در هنرستان کشاورزی می باشند و ۷۶/۷ درصد علاقه ای به گزینش رشته کشاورزی نداشتند. بین ویژگی های فردی، عامل اجتماعی، عامل سیاسی، عامل اقتصادی، چالش طلبی و تحمل ابهام رابطه مثبت و معنی داری با انگیزه دانش آموزان روستایی برای ادامه تحصیل در هنرستان کشاورزی وجود داشت. نتیجه تحلیل رگرسیون ترتیبی نشان داد که متغیرهای عامل اجتماعی، عامل سیاسی، تجربه کار کشاورزی، احساس تعلق به روستا، میزان رضایت از زندگی در روستا، علاقه مندی به کار کشاورزی نقش مثبت و عملگرایی و عامل اقتصادی نقش منفی در انگیزه دانش آموزان روستایی نسبت به ادامه تحصیل در رشته کشاورزی داشتند.

نمایه واژگان: کشاورزی، دانش آموزان روستایی، ادامه تحصیل، اشتغال روستایی

نویسنده مسئول: محمد رضا زرگر خوزانی

رایانامه: mr.zargarankh@gmail.com

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۲/۲۹

تاریخ ارسال: ۱۴۰۰/۱۲/۱۰

مقدمه

نظر به اینکه بخش اعظمی از جامعه کشورهای در حال توسعه ساکن در روستاها می باشند، از این رو اهمیت توسعه روستایی و نقش کلیدی آن در توسعه و پیش برد این کشورها پوشیده نیست و کارشناسان و دست اندرکاران تحقق این توسعه را بیش از هر چیز در گرو توسعه منبع های انسانی می دانند (دانش مهر و احمدرش، ۱۳۸۸). از جمله هدف های اصلی توسعه روستایی در بیشتر کشورهای در حال توسعه از جمله ایران؛ عبارت است از: بهبود زندگی اقتصادی و اجتماعی ساکنان روستا و فقر زدایی؛ بهبود کارآیی، افزایش اشتغال، تأمین حداقل غذا، مسکن و بهداشت؛ افزایش تولید و در پی آن کاهش بیکاری، پراکنش مناسب درآمد و عدالت اجتماعی (هاشمی و همکاران، ۱۳۹۰).

کارکردهای ویژه اقتصادی-اجتماعی؛ بخش کشاورزی را در کشورهای در حال توسعه؛ به بخشی با موقعیت ممتاز مبدل ساخته است. به همین دلیل توسعه بخش کشاورزی تنها با تخصیص اعتبار و بهبود فناوری ها محقق نمی شود و این مهم دارای ابعاد چندی است که عامل های بسیاری از جمله عامل انسانی در آن نقشی انکار ناپذیری دارد. در بخش کشاورزی ایران نیز توسعه منبع های انسانی به عنوان زیرساخت و مدیریت دیگر منبع ها از نیازمندی های ضروری این بخش به شمار می آید (اسفندیاری و ترحمی، ۱۳۸۸).

عامل هایی چون تحصیلات، رسانه ها و گردشگری روستایی به ارتقای سطح آرزوها و گرایش های نوجوانان و جوانان روستایی و افزایش فاصله با فرصت های موجود برای اشتغال آنان منجر می شود که سرانجام به مهاجرت از روستا به شهرها و کلانشهرها خواهد انجامید (سامبرگ، ۲۰۰۶).

در این میان نقش نظام هنرآموزی کشاورزی و هنرجویان آن به عنوان یکی از تأمین کنندگان

نیروی انسانی ماهر و توانمند شایان توجه است. بحث توانمندسازی نیروی انسانی بخش کشاورزی از این رو شایان توجه فراوان است که گزارش سازمان خواربار و کشاورزی (فائو)^۱ روند کاهشی سهم بخش روستایی و کشاورزی در تولید ناخالص داخلی طی ۲۰ سال گذشته را نشان می دهد (فائو، ۲۰۱۴). جمعیت منطقه های روستایی ایران به عنوان بستر اصلی فعالیت های کشاورزی کشور حدود ۲۶٪ از جمعیت کل کشور (بالغ بر ۲۰ میلیون نفر) را تشکیل می دهند (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۵). با اندکی تأمل می توان گفت حیات اقتصادی حدود ۲۶ درصد از کل جمعیت کشور به طور مستقیم به بخش کشاورزی مرتبط است از این رو اگر فشارهایی همچون فقر روستایی، مهاجرت به شهرها و حاشیه نشینی کلانشهرها، تخریب منبع ها طبیعی و امثالهم که می توانند به طور مستقیم یا نامستقیم نتیجه کم (بی) توجهی به بخش کشاورزی باشند تجزیه و تحلیل شوند، میزان اهمیت منطقه های روستایی و بخش کشاورزی نمایان تر خواهد شد، چرا که کارکرد اصلی منطقه های روستایی در کشورهای در حال توسعه از جمله ایران، کشاورزی است. این بخش به دلیل تأثیر ویژه آن بر اشتغال، تعدیل فقر و افزایش درآمد، امنیت غذایی و خودکفایی کشور اهمیت قابل قبولی دارد (میرلطفی، ۱۳۸۹).

تولید اقتصادی پایدار در حوزه کشاورزی، مستلزم نوسازی و افزایش پویایی جامعه بهره برداران و سطح دانش آنهاست. لازمه این مهم ارائه آموزش های مهارتی به جامعه کشاورزی و تربیت نیروی انسانی کارآفرین و آموزش دیده است که خود ارتباطی تنگاتنگ با انگیزه جذب در مرکزها، و حرفه های کشاورزی و حوزه های مرتبط با آن دارد، توسعه اقتصادی و اجتماعی روستا (افزایش سطح درآمد و کیفیت زندگی مردم روستا) از جمله هدف های بنیادین برنامه های ششم و هفتم توسعه در ارتباط با منطقه های روستایی بیان شده است. اگر

روستایی رابطه معنی دار وجود دارد. همچنین میزان فراهم بودن فرصت های شغلی در روستا، خودپنداری، نگرش کشاورزان و سن تبیین کنندگان اصلی انگیزه نسبت به حرفه های حرفه های کشاورزی به شمار می آید. علی بیگی و همکاران (۱۳۹۱)، در پژوهشی بابا عنوان، بررسی عامل های تعیین کننده گزینش شغل کشاورزی توسط هنرجویان هنرستان های کشاورزی استان کرمانشاه، نشان دادند از میان چندین متغیر وارد شده تنها دو متغیر پیشینه اقامت در روستا و رشته تحصیلی که هنرجویان به منظور ادامه تحصیلات دانشگاهی گزینش خواهند کرد قادر به تبیین گرایش دانش آموزان روستایی به گزینش شغل کشاورزی هستند.

نتایج پژوهش اسعدی و یعقوبی (۱۳۹۴)، نشان داد، احساس ارزشمندی در روستا و گرایش اشتغال به کار در بخش کشاورزی نقش مثبتی در گرایش دانش آموزان روستایی به سکونت و اشتغال در روستا داشته است.

مخت و همکاران (۱۳۹۴)، پژوهشی بابا عنوان، بررسی عامل های مؤثر بر انگیزه دانش آموزان روستایی برای گزینش حرفه های کشاورزی (مطالعه موردی: شهرستان گنبد کاووس) انجام دادند، نتایج حاصل نشان داد که بین پیشینه کشاورزی والدین، تملک زمین آبی، علاقه به شغل کشاورزی و ویژگی های کارآفرینانه با میزان انگیزه دانش آموزان روستایی برای گزینش حرفه های کشاورزی، رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد و متغیرهای عملگرایی، چالش طلبی و تحمل ابهام از مهم ترین تبیین کننده های گزینش حرفه های کشاورزی می باشند.

علم بیگی و همکاران (۱۳۹۵)، در پژوهشی بابا عنوان، نقش مهارت های اشتغال در انگیزه تحصیلی دانشجویان کشاورزی مرکز آموزش عالی امام خمینی (ره)، به این نتایج دست یافتند که انگیزه تحصیلی دانشجویان در شش بعد انگیزه نو طلبی و نوآوری، پایگاه حرفه ای، هیجانی،

چه به طور مستقیم پژوهش های اندکی در زمینه نگرش دانش آموزان به تحصیل در رشته کشاورزی انجام شده، اما بررسی های پر شماری متعددی در ارتباط با انگیزش و عامل های مؤثر بر آن صورت پذیرفته که به صورت موردی به نتایج چندی از آنها در ادامه اشاره می شود.

آقاسی زاده (۱۳۷۵)، در پژوهشی با عنوان، نگرش دانش آموزان روستایی نسبت به کشاورزی و سنجش گرایش های شغلی آنان در منطقه بالاتجن قائمشهر و تبیین رسالت آموزشی ترویجی، نشان داد سختی کار کشاورزی، آینده شغلی نامناسب، پایین بودن درآمد، نبود امکانات لازم برای کشاورزی، نبود امکانات در روستا، کم (بی) توجهی سیاست گذاران و دولت به کشاورزی و کمبود علاقه دانش آموزان به کشاورزی از مهم ترین علت های گرایش نداشتن دانش آموزان به کشاورزی به شمار می آید.

رضانیان (۱۳۸۰) در بررسی خود بابا عنوان، سالخوردگی جمعیت شاغل در بخش کشاورزی ایران: علت ها و پیامدها، به این یافته ها رسید که، کمبود سرمایه گذاری در منطقه های روستایی و کشاورزی، نبود جاذبه های چشمگیر برای دانش آموزان روستایی، سخت و توان فرسا بودن فعالیت های کشاورزی و نبود نظام تأمین اجتماعی در منطقه های روستایی و بخش کشاورزی را که به ویژه در نتیجه آن، نوعی احساس ناامنی برای روستاییان و کشاورزان به وجود می آید، از مهم ترین عامل های گرایش نداشتن دانش آموزان به حرفه های کشاورزی بر می شمرد.

پورسینا و همکاران (۱۳۸۹)، در پژوهشی بابا عنوان، عامل های مؤثر بر میزان انگیزه دانش آموزان روستایی برای اشتغال به حرفه های کشاورزی: (مطالعه موردی روستاهای شهرستان کلاردشت)، نشان دادند که، بین خودپنداری، آشنایی با مرکزها و موسسه های کشاورزی، سطح تحصیلات، نگرش و سن با انگیزه ی دانش آموزان

مالی، یادگیری و انگیزه کسب مدرک دسته بندی می شوند که در بین آنها انگیزه نوظللی و نوآوری مهم ترین بعد می باشند. همچنین داشتن مهارت رهبری به عنوان یکی از ابعاد قابلیت اشتغال مهم ترین متغیر اثرگذار بر افزایش انگیزه تحصیلی دانشجویان بوده و از این رو تمرکز برنامه درسی بر ارتقای مهارت های رهبری گامی مؤثر بر بهبود انگیزه تحصیلی دانشجویان خواهد بود.

محمدزاده و جابری (۱۳۹۷)، در پژوهش خود با عنوان تبیین وضعیت نگرش دانش آموزان دختر مقطع متوسطه نسبت به ادامه تحصیل در رشته های کشاورزی (مورد مطالعه: اهواز و ملاتانی) بیان داشتند که افراد از معیارهای مختلفی در گزینش رشته خود می توانند استفاده نمایند، از جمله این معیارها می توان به معیارهای علاقه شخصی، منزلت اجتماعی، درآمد و بازار کار اشاره کرد، هر یک از این معیارها به تناسب شرایط اقتصادی و اجتماعی افراد، از فردی به فرد دیگر تغییر جدی می کند، همچنین عامل های مختلفی مانند عامل های اجتماعی و فرهنگی می تواند در این معیارها تاثیرگذار باشد. بنابراین محیط اجتماعی (تعامل با دیگران) همراه با ویژگی های شخصی در ظهور و پیدایش انگیزش تحصیلی که یک ویژگی شناختی است، دخیل می باشند. یافته های پژوهش مؤید آن است که مجموعه عامل های فردی، خانوادگی و غیره با هم در تبیین انگیزش تحصیلی به ادامه تحصیل در رشته های کشاورزی دانش آموزان مؤثر بوده اند.

نعمتی و همکاران (۱۳۹۹)، در پژوهشی با عنوان، عامل های مؤثر بر انگیزه دانش آموزان روستایی کرمانشاه و روانسر برای ادامه تحصیل در هنرستان کشاورزی نشان دادند که ۲۱/۱ درصد از دانش آموزان نگرش مثبتی به ادامه تحصیل در هنرستان کشاورزی داشتند. عامل های اجتماعی، سیاسی، تجربه کار کشاورزی، احساس تعلق به روستا، میزان رضایت از زندگی در روستا، علاقه مندی به کار کشاورزی نقش مثبت و عامل های عملگرایی و اقتصادی

نقش منفی در احتمال انگیزه دانش آموزان روستایی نسبت به ادامه تحصیل در رشته کشاورزی داشتند.

تحقیقات نشان می دهد هر دو موضوع احساس تعلق به روستا و احساس رضایت از آن تأثیر شدیدی بر آرزوهای شغلی دانش آموزان روستایی دارند (فرناندز و دیلمن، ۱۹۹۷)؛ گلندینینگ و همکاران، ۲۰۰۳).

تریل و همکاران (۲۰۱۲)، در تحقیقات خود با تمرکز بر مکان محوری متعلق به دانش آموزان و تجربه هایی که به آنان حس تعلق به مکان های محلی می دهند. در شناسایی رابطه ها بین چارچوب روزمره و تغییر پذیری های گسترده مؤثر بر زندگی دانش آموزان نشان دادند که مکان های اصلی و تجربه دانش آموزان می توانند مشوقی برای واکنش دانش آموزان به تغییر پذیری جهانی باشد. بالیان و ننتی (۲۰۱۵)، در بررسی خود با عنوان عامل های جمعیت شناختی مؤثر بر نگرش دانش آموزان متوسطه نسبت به کشاورزی در بوتسوانا؛ نشان دادند محل مدرسه، تصمیم دانش آموز به تحصیل یا کمبود تحصیل در زمینه کشاورزی، برنامه تحصیلی حال کنونی دانش آموز، سطح تحصیلات والدین، سطح درآمد خانواده و محل اقامت تأثیر شایان توجهی در نگرش دانش آموزان نسبت به کشاورزی دارند.

هم اکنون مسئله انبوه جمعیت واقع در سن و موقعیت فعالیت به منزله یک واقعیت. بدیهی است و می توان ریشه های این امر را در چالش های پرشمار پیش روی این بخش در نیروی انسانی غیرماهر آن مشاهده کرد از این رو می بایست در جهت تغییر مثبت دانش، بینش و مهارت دانش آموزان از طریق مراکزهای فنی و حرفه ای کشاورزی همت گمارد. در چنین شرایطی نقش انگیزش به عنوان یکی از مهم ترین محرک ها برای افزایش علاقه مندی دانش آموزان ادامه تحصیل در هنرستان های کشاورزی با اهمیت خواهد بود. در سال های اخیر مرکزهای آموزش کشاورزی با مسئله های جدی در جذب

دانش آموز روبه رو شده اند و استان خوزستان نیز با داشتن مراکزهای آموزش کشاورزی از این امر مستثنی نبوده است.

روش شناسی

هدف از این بررسی درک میزان گرایش به گزینش رشته در شاخه های فنی و حرفه ای و کاردانش کشاورزی دانش آموزان روستایی پایه نهم و عامل های اثر گذار بر آن می باشد. این پژوهش به لحاظ ماهیت جزء پژوهش های کمی و از نظر هدف کاربردی است. جامعه آماری این پژوهش شامل ۱۳۷۰ نفر دانش آموزان پایه نهم پسر روستایی شاغل به تحصیل در مراکزهای آموزشی متوسطه اول شهرستان شوشتر در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ بوده حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران، ۳۰۰ تن تعیین و با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای با اختصاص متناسب گزینش شدند. با توجه به نوع پژوهش، ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه عامل های مؤثر بر انگیزه دانش آموزان روستایی برای ادامه تحصیل در هنرستان های کشاورزی، بوده است و روایی و پایایی پرسشنامه را توسط استادان و متخصصان امر تأیید شده است. ضریب آلفای کرونباخ برای بخش های مختلف این پرسشنامه بین ۰/۷۲ و ۰/۹۲ محاسبه شده است (نعمتی و همکاران، ۱۳۹۹).

به منظور تحلیل اطلاعات پس از تکمیل پرسشنامه ها، در بخش آمار توصیفی، اقدام به تجزیه و تحلیل داده ها با نرم افزار SPSS شد، همچنین در بخش آمار استنباطی به منظور پیش بینی مهم ترین عامل های تأثیرگذار بر متغیر وابسته پژوهش (میزان انگیزه دانش آموزان روستایی برای جذب در مراکزهای آموزش کشاورزی) از رگرسیون ترتیبی و به منظور بررسی رابطه بین متغیرها نیز از ضریب همبستگی اسپیرمن استفاده شده است. متغیرهای مستقل این پژوهش شامل موارد زیر بود:

۱. ویژگی های فردی: علاقه به شغل کشاورزی، پیشینه اقامت در روستا، محل زندگی کنونی، رشته تحصیلی مورد علاقه به منظور ادامه تحصیل، احساس تعلق به روستا و احساس رضایت از آن، سطح تجربه در زمینه کشاورزی، پیشینه کار کشاورزی، سطح تحصیلات والدین، آشنایی با مراکزها و موسسه های کشاورزی

۲. عامل های روانشناختی: عملگرایی، چالش طلبی، تحمل ابهام، مهارت رهبری

۳. عامل های اقتصادی: میزان اراضی در دسترس، سطح دسترسی به ماشین ها و ادوات کشاورزی، میزان آشنایی با بازارهای فروش، میزان آشنایی با صنایع تبدیلی و بسته بندی

۴. عامل های سیاسی: سرمایه گذاری دولت در منطقه های روستایی و کشاورزی، توجه سیاست گذاران و دولت به کشاورزی، کفایت نظام تأمین اجتماعی در منطقه های روستایی و بخش کشاورزی، کارآمدی سیاست های قیمتگذاری و تنظیم بازار، سیاست گذاری مناسب در زمینه ایجاد و توسعه زنجیره تولید کالاهای کشاورزی، عملیات تبدیلی و تکمیلی، بازاریابی، بسته بندی برای صادرات یا مصرف داخلی

۵. عامل های اجتماعی: عضویت در گروه های اجتماعی و محلی، ارتباط با شبکه های اجتماعی، نزدیکی فیزیکی به مراکزهای آموزشی، نگرش به آینده شغلی، رضایت از خدمات بهداشتی درمانی منطقه های روستایی، رضایت آموزشی در منطقه های کشاورزی و روستایی. (نعمتی و همکاران، ۱۳۹۹).

یافته ها

همان گونه که در جدول (۱) آمده است، رشته مورد علاقه دانش آموزان روستایی شاغل به تحصیل در پایه نهم در شهرستان شوشتر برای ادامه تحصیل در مقطع متوسطه دوم به ترتیب؛ رشته علوم انسانی (۲۶ درصد)، رشته علوم

دانش آموز روبه رو شده اند و استان خوزستان نیز با داشتن مراکزهای آموزش کشاورزی از این امر مستثنی نبوده است.

روش شناسی

هدف از این بررسی درک میزان گرایش به گزینش رشته در شاخه های فنی و حرفه ای و کاردانش کشاورزی دانش آموزان روستایی پایه نهم و عامل های اثر گذار بر آن می باشد. این پژوهش به لحاظ ماهیت جزء پژوهش های کمی و از نظر هدف کاربردی است. جامعه آماری این پژوهش شامل ۱۳۷۰ نفر دانش آموزان پایه نهم پسر روستایی شاغل به تحصیل در مراکزهای آموزشی متوسطه اول شهرستان شوشتر در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ بوده حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران، ۳۰۰ تن تعیین و با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای با اختصاص متناسب گزینش شدند. با توجه به نوع پژوهش، ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه عامل های مؤثر بر انگیزه دانش آموزان روستایی برای ادامه تحصیل در هنرستان های کشاورزی، بوده است و روایی و پایایی پرسشنامه را توسط استادان و متخصصان امر تأیید شده است. ضریب آلفای کرونباخ برای بخش های مختلف این پرسشنامه بین ۰/۷۲ و ۰/۹۲ محاسبه شده است (نعمتی و همکاران، ۱۳۹۹).

به منظور تحلیل اطلاعات پس از تکمیل پرسشنامه ها، در بخش آمار توصیفی، اقدام به تجزیه و تحلیل داده ها با نرم افزار SPSS شد، همچنین در بخش آمار استنباطی به منظور پیش بینی مهم ترین عامل های تأثیرگذار بر متغیر وابسته پژوهش (میزان انگیزه دانش آموزان روستایی برای جذب در مراکزهای آموزش کشاورزی) از رگرسیون ترتیبی و به منظور بررسی رابطه بین متغیرها نیز از ضریب همبستگی اسپیرمن استفاده شده است. متغیرهای مستقل این پژوهش شامل موارد زیر بود:

۱. ویژگی های فردی: علاقه به شغل کشاورزی، پیشینه اقامت در روستا، محل زندگی کنونی، رشته تحصیلی مورد علاقه به منظور ادامه تحصیل، احساس تعلق به روستا و احساس رضایت از آن، سطح تجربه در زمینه کشاورزی، پیشینه کار کشاورزی، سطح تحصیلات والدین، آشنایی با مراکزها و موسسه های کشاورزی

۲. عامل های روانشناختی: عملگرایی، چالش طلبی، تحمل ابهام، مهارت رهبری

۳. عامل های اقتصادی: میزان اراضی در دسترس، سطح دسترسی به ماشین ها و ادوات کشاورزی، میزان آشنایی با بازارهای فروش، میزان آشنایی با صنایع تبدیلی و بسته بندی

۴. عامل های سیاسی: سرمایه گذاری دولت در منطقه های روستایی و کشاورزی، توجه سیاست گذاران و دولت به کشاورزی، کفایت نظام تأمین اجتماعی در منطقه های روستایی و بخش کشاورزی، کارآمدی سیاست های قیمتگذاری و تنظیم بازار، سیاست گذاری مناسب در زمینه ایجاد و توسعه زنجیره تولید کالاهای کشاورزی، عملیات تبدیلی و تکمیلی، بازاریابی، بسته بندی برای صادرات یا مصرف داخلی

۵. عامل های اجتماعی: عضویت در گروه های اجتماعی و محلی، ارتباط با شبکه های اجتماعی، نزدیکی فیزیکی به مراکزهای آموزشی، نگرش به آینده شغلی، رضایت از خدمات بهداشتی درمانی منطقه های روستایی، رضایت آموزشی در منطقه های کشاورزی و روستایی. (نعمتی و همکاران، ۱۳۹۹).

یافته ها

همان گونه که در جدول (۱) آمده است، رشته مورد علاقه دانش آموزان روستایی شاغل به تحصیل در پایه نهم در شهرستان شوشتر برای ادامه تحصیل در مقطع متوسطه دوم به ترتیب؛ رشته علوم انسانی (۲۶ درصد)، رشته علوم

تجربی (۲۳/۳ درصد) رشته علوم کشاورزی (۲۳ درصد)، دیگر رشته های فنی و حرفه ای و کار دانش (۱۵ درصد) و رشته علوم ریاضی (۱۲/۷ درصد) می باشد که بیشترین علاقه به رشته های فنی حرفه ای و کار دانش در شاخه علوم کشاورزی، پس از رشته علوم انسانی و علوم تجربی در جایگاه سوم و جایگاه های چهارم و پنجم به دیگر رشته های فنی و حرفه ای و کار دانش و علوم ریاضی اختصاص یافته است. سطح تحصیلات اولیای دانش آموزان روستایی مورد بررسی به ترتیب برای مادران، بی سواد (۵/۱ درصد)، ابتدایی (۲۳ درصد)، متوسطه اول (۴۴/۳ درصد) متوسطه دوم (۲۰/۴ درصد)، دانشگاهی (۷/۲ درصد) و پدران به ترتیب بی سواد (۱۵ درصد)، ابتدایی (۲۴ درصد)، متوسطه اول (۴۳ درصد) متوسطه دوم (۱۲ درصد)، دانشگاهی (۶ درصد) می باشد. پیشینه سکونت در روستا، ۳/۷ درصد از پاسخگویان کمتر از ۳ سال، ۶ درصد بین ۳ تا ۶ سال، ۸/۳ درصد بین ۶ تا ۱۰ سال و تعداد ۸۲ درصد از دانش آموزان بیش از ۱۰ سال در روستا سکونت داشته اند. ۹۷ درصد دانش

آموزان احساس تعلق متوسط روبه بالا داشته و تنها ۳ درصد از دانش آموزان نسبت به روستای خود احساس تعلق کم و یا خیلی کم داشتند. در زمینه احساس رضایت از زندگی در روستا ۴۰/۳ درصد از دانش آموزان از زندگی در روستا رضایت متوسط، ۱۳/۷ درصد رضایت زیاد و ۲۸ درصد رضایت خیلی زیاد داشتند که بر این مبنا ۸۲ درصد از دانش آموزان روستایی ساکن شهرستان شوشتر رضایت متوسط رو به بالا از زندگی در روستا دارند. علاقه دانش آموزان به شغل کشاورزی ۱۴/۷ درصد خیلی زیاد، ۱۸ درصد زیاد و ۲۸ درصد علاقه متوسط بوده و ۳۹ درصد از دانش آموزان علاقه کم و یا خیلی کمی به شغل کشاورزی دارند. نتایج نشان می دهد که ۶۱ درصد دانش آموزان علاقه متوسط به بالا به شغل کشاورزی دارند. در زمینه میزان آشنایی با مرکزهای کشاورزی ۵۲/۷ درصد دانش آموزان با مرکزهای کشاورزی آشنایی متوسط به بالا دارند و بیش از ۴۷/۳ درصد آشنایی کم و در حد کم با مرکزهای کشاورزی دارند.

جدول ۱ - ویژگی های فردی دانش آموزان روستایی

متغیر	سطح های تغییر	فراوانی	درصد	متغیر	سطح های تغییر	فراوانی	درصد
رشته مورد علاقه	علوم کشاورزی	۶۹	۲۳	احساس تعلق به روستا	خیلی زیاد	۱۰۹	۳۶,۳
	علوم تجربی	۷۰	۲۳,۳		زیاد	۷۸	۲۶
	علوم ریاضی	۳۸	۱۲,۷		متوسط	۹۵	۳۱,۷
	علوم انسانی	۷۸	۲۶		کم	۸	۲,۶
	دیگر رشته های فنی حرفه ای	۴۵	۱۵		خیلی کم	۱۰	۰,۴
	جمع	۳۰۰	۱۰۰		جمع	۳۰۰	۱۰۰

متغیر	سطح های تغییر	فراوانی	درصد	متغیر	سطح های تغییر	فراوانی	درصد
سطح تحصیلات مادر	بی سواد	۱۴	۵,۱	احساس رضایت از روستا	خیلی زیاد	۸۴	۲۸
	ابتدایی (اول تا پنجم)	۶۹	۲۳		زیاد	۴۱	۱۳,۷
	متوسطه اول (ششم تا نهم)	۱۳۳	۴۴,۳		متوسط	۱۲۱	۴۰,۳
	متوسطه دوم (دهم تا دوازدهم)	۶۲	۲۰,۴		کم	۳۲	۲,۶
	دانشگاهی (فوق دیپلم به بالا)	۲۲	۷,۲		خیلی کم	۲۲	۰,۴
	جمع	۳۰۰	۱۰۰		جمع	۳۰۰	۱۰۰
	جمع	۴۵	۱۵		خیلی زیاد	۴۴	۱۴,۷
سطح تحصیلات پدر	ابتدایی (اول تا پنجم)	۷۲	۲۴	علاقه به شغل کشاورزی	زیاد	۵۴	۱۸
	متوسطه اول (ششم تا نهم)	۱۲۹	۴۳		متوسط	۸۵	۲۸,۳
	متوسطه دوم (دهم تا دوازدهم)	۳۶	۱۲		کم	۶۵	۲۱,۷
	دانشگاهی (فوق دیپلم به بالا)	۱۸	۶		خیلی کم	۵۲	۱۷,۳
	جمع	۳۰۰	۱۰۰		جمع	۳۰۰	۱۰۰
	جمع	۴۵	۱۵		خیلی زیاد	۴۴	۱۴,۷
	جمع	۷۲	۲۴		زیاد	۵۴	۱۸
پیشینه سکونت	کمتر از ۳ سال	۱۱	۳,۷	آشنایی با مرکزهای کشاورزی	خیلی زیاد	۱۵	۵
	بین ۳ تا ۶ سال	۱۸	۶		زیاد	۶۸	۲۲,۷
	بین ۶ تا ۱۰ سال	۲۵	۸,۳		متوسط	۷۵	۲۵
	بیش از ۱۰ سال	۲۴۶	۸۲		کم	۷۰	۲۳,۳
	جمع	۳۰۰	۱۰۰		خیلی کم	۷۲	۲۴
	جمع	۳۰۰	۱۰۰		جمع	۳۰۰	۱۰۰

سنجش انگیزه ادامه تحصیل در هنرستان کشاورزی

به منظور آگاهی از گرایش دانش آموزان پسر پایه نهم روستایی به ادامه تحصیل در رشته های کشاورزی، در مجموع ۱۰ گویه مختلف در قالب پرسشنامه در معرض اظهار نظر دانش آموزان قرار گرفت.

در این پژوهش برای تعیین انگیزه دانش آموزان نسبت به ادامه تحصیل در هنرستان کشاورزی شهید باهنر شوشتر سعی شد که با کمی کردن گزینه ها یعنی در نظر گرفتن امتیاز هر پاسخ و جمع امتیازها، پاسخ های ۱۰ گویه مورد نظر، میزان انگیزه هر فرد تعیین شد (جدول ۲). در این بررسی افزون بر ویژگی های فردی که بر انگیزه مؤثر است چهار متغیر مستقل دیگر شامل،

عامل های روانشناختی، اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و روان شناختی دانش آموزان نسبت به علاقه مندی آنان به ادامه تحصیل در هنرستان کشاورزی سنجش شد. این عامل های از چهار متغیر مهارت رهبری، تحمل ابهام، عملگرایی و چالش طلبی تشکیل شده است. برای این عامل های گویه های متفاوتی در قالب پرسشنامه مطرح شد، برای سنجش مهارت رهبری ۴ گویه، تحمل ابهام ۴ گویه، عملگرایی ۵ گویه و متغیر چالش طلبی ۵ گویه و برای عامل های دیگر مانند عامل های اقتصادی ۵ گویه، عامل های سیاسی ۵ گویه، عامل های اجتماعی ۱۰ گویه طراحی و در اختیار دانش آموزان قرار گرفت (جدول ۳). همچنین گویه های سنجش انگیزه بر مبنای ضریب تغییر پذیری ها رتبه بندی و نتایج آن در جدول (۲) آمده است.

جدول ۲- انگیزه دانش آموزان روستایی برای ادامه تحصیل در رشته کشاورزی

میانگین	رتبه	گویه
۲/۴۵	۱	با تحصیل در هنرستان کشاورزی مهارت های من که یک کشاورز زاده هستم افزایش می یابد
۲/۲۸	۲	با دریافت مدرک تحصیلی در هنرستان کشاورزی می توانم از تسهیلات بانک کشاورزی آسان تر استفاده کنم
۲/۲۸	۲	با تحصیل در هنرستان کشاورزی می توانم در حفظ و حمایت از محیط زیست فعالانه تر عمل کنم
۲/۳۴	۳	با تحصیل در هنرستان کشاورزی می توانم تبدیل به فردی کارآفرین شوم و کارگاه کسب و کار خودم را ایجاد کنم
۲/۳۴	۳	با تحصیل در هنرستان کشاورزی می توانم با خلاقیت بیشتری عمل کنم. دیدگاه ها یا ابزار جدید و متفاوتی خلق کنم
۲/۳۱	۵	با دیدن فیلم در فضای مجازی و رسانه ها آرزو می کنم کاش من هم چنین کشتزاری را داشتم.
۲/۰۹	۴	با تحصیل در هنرستان کشاورزی آینده شغلی مناسبی خواهم داشت
۲/۰۷	۶	تحصیل در هنرستان کشاورزی برایم جذاب و لذت بخشی است
۲/۰۷	۶	با تحصیل در هنرستان کشاورزی می توانم استعدادهایم را شکوفا کنم
۲/۰۲	۷	به تحصیل در هنرستان کشاورزی افتخار می کنم

خیلی زیاد=۵

کم=۲ متوسط=۳ زیاد=۴

به کلی=۰ خیلی کم=۱

بنابر نتایج، «با تحصیل در هنرستان کشاورزی مهارت های من که یک کشاورز زاده هستم افزایش می یابد» در رتبه اول و «به تحصیل در هنرستان کشاورزی افتخار می کنم» در رتبه هفتم قرار گرفته است. همان گونه که از جدول (۳) در بین متغیرهای مستقل، رتبه اول گویه ها مربوط به زیر مقیاس مهارت رهبری از عامل های روانشناختی، گویه من از برنامه ریزی لذت می برم و گویه تبلیغات هنرستان کشاورزی تا چه حد باعث علاقه مندی شما به تحصیل در این مرکز شده است، مربوط به عامل های اجتماعی در رتبه ۳۱ قرار دارد.

بر پایه داده های جدول (۳) ۱۲ متغیر با میانگین بالای ۳ مربوط به عامل های روانشناختی بوده است و یکی از متغیرهای تأثیرگذار بر انگیزه دانش آموزان برای ادامه تحصیل در رشته کشاورزی عامل مهم و کلیدی روانشناختی می باشد.

جدول ۳- اولویت بندی عامل های مؤثر بر انگیزه دانش آموزان روستایی برای ادامه تحصیل در رشته کشاورزی

عامل	گویه	رتبه	میانگین
مهارت رهبری	من از برنامه ریزی برای آینده لذت می برم	۱	۳/۹۷
	من نه تنها در برابر مسئله ها عقب نشینی نمی کنم، بلکه به فکر راه حل های مناسب برای حل آن هستم	۲	۳/۶۱
	هنگامی در یک کارگروهی شرکت می کنم افراد گروه را برای رسیدن به هدف تشویق می کنم	۲	۳/۶۱
	هنگامی در زندگی ام با تغییرپذیری های زیاد یا شرایط پیچیده ای روبه رو می شوم تلاش می کنم بدانم چه کاری باید انجام دهم یا چه تصمیمی بگیرم	۵	۳/۴۱
	زندگی معمولی را برزندگی پر از تغییر و دگرگونی ترجیح می دهم	۱۴	۲/۸۷
تحمل ابهام	ترجیح می دهم کارها را به روش معمولی انجام دهم، نه به شیوه ای متفاوت و نوآورانه	۱۸	۲/۶۸
	فعالیت هایی که با آنها آشنایی دارم را بر فعالیت های نا آشنا ترجیح می دهم	۲۷	۲/۳۷
عملگرایی	کار یکنواخت در مکان آرام را ترجیح می دهم	۴	۳/۴۵
	افرادی که در جامعه به موفقیت بالایی رسیده اند تحسین می کنم	۳	۳/۵۹
	از حل مسئله های دشوار لذت می برم	۹	۳/۱۷
	علاقه مند به کسب تجارب جدید هستم	۷	۳/۲۶
چالش طلبی	داشتن پشتکار برای موفقیت در کارها خیلی مهم است	۱۰	۳/۱۰
	هنگام تعیین هدف در زندگی ام ترجیح می دهم هدف های سخت را برگزینم	۱۱	۳/۰۸
	در برابر مسئله ها اغلب راه حل های سازنده پیشنهاد می کنم	۶	۳/۳۹
	به حل مسئله های پیچیده و مبهم علاقه مندم	۱۵	۲/۷۷
	برای یک کار پیچیده به طور معمول چندین روش پیشنهاد می کنم	۸	۳/۲۴

ادامه جدول ۳- اولویت بندی عامل های مؤثر بر انگیزه دانش آموزان روستایی برای ادامه تحصیل در رشته کشاورزی

میانگین	رتبه	گویه	عامل
۲/۴۸	۲۳	تا چه حد به ماشین ها و ادوات کشاورزی دسترسی دارید	اقتصادی
۲/۴۶	۲۴	تا چه حد با بازارهای فروش داخلی محصول های کشاورزی آشنایی دارید	
۱/۱۸	۳۲	تا چه حد با بازارهای فروش خارجی محصول های کشاورزی آشنایی دارید	
۲/۱۱	۲۹	تا چه حد با صنایع تبدیلی محصول های کشاورزی آشنایی دارید	
۳/۰۲	۱۲	تا چه حد با صنایع بسته بندی محصول های کشاورزی آشنایی دارید	
۲/۸۸	۱۳	تا چه حد سرمایه گذاری دولت در منطقه های روستایی بر آینده بخش کشاورزی مؤثر می دانید	سیاسی
۲/۶۸	۱۸	تا چه حد نظام تامین اجتماعی در منطقه های روستایی را بر آینده کشاورزان مؤثر می دانید	
۲/۴۲	۲۵	تا چه حد تصمیم گیری های دولت (قیمت گذاری) را بر آینده کشاورزی مؤثر می دانید	
۲/۵۹	۱۹	تا چه حد سیاستگذاری در زمینه ایجاد و توسعه امکانات مورد نیاز را بر آینده کشاورزی مؤثر می دانید.	
۲/۴۲	۲۵	تا چه حد توجه دولت به فرزندان کشاورزان را بر آینده بخش کشاورزی مؤثر می دانید	
۳/۰۸	۱۱	تا چه حد شبکه مجازی در رابطه با علاقه مند کردن دانش آموزان به حرفه کشاورزی مؤثر است	
۲/۰۸	۳۰	تا چه حد آینده شغلی دانش آموختگان رشته کشاورزی را خوب ارزیابی می کنید.	
۲/۷۶	۱۶	تا چه حد از خدمات بهداشتی درمانی منطقه های روستایی رضایت دارید.	
۲/۷۰	۱۷	تا چه حد از خدمات آموزشی در منطقه های روستایی رضایت دارید.	
۲/۲۰	۲۸	خانواده شما تا چه حد تحصیل در رشته کشاورزی را خوب و آینده ساز می دانند.	
۲/۳۸	۲۶	دوستان و همسالان شما تا چه حد تحصیل در رشته کشاورزی را خوب و آینده ساز می دانند.	اجتماعی
۲/۵۸	۲۰	مردم شهر یا روستای شما تا چه حد تحصیل در رشته کشاورزی را خوب و آینده ساز می دانند.	
۲/۵۵	۲۱	تا چه حد تصور می کنید در آینده روستای خود را به قصد مهاجرت به شهر ترک کنید.	
۲/۵۴	۲۲	تا چه حد تصور می کنید مهاجرت از روستا کار درستی است و باعث پیشرفت می شود.	
۱/۹۹	۳۱	تبلیغات هنرستان کشاورزی تا چه حد باعث علاقه مندی شما به تحصیل در این مرکز شده است.	

مقیاس: به کلی = ۰ خیلی کم = ۱ کم = ۲ متوسط = ۳ زیاد = ۴ خیلی زیاد = ۵

برای آزمون همبستگی میان متغیرهای مورد بررسی، با توجه به نوع مقیاس متغیرهای مورد نظر، از ضریب همبستگی اسپیرمن استفاده شد. نتایج نشان می دهد که انگیزه دانش آموزان روستایی برای ادامه تحصیل در هنرستان کشاورزی با متغیرهای احساس رضایت از روستا، احساس تعلق به روستا، علاقه مندی به کار کشاورزی، سطح تحصیلات والدین، تجربه کار کشاورزی، عامل اجتماعی، عامل اقتصادی، عامل سیاسی و دو عامل روانشناختی، چالش طلبی و تحمل ابهام در سطح ۱٪ معنی دار بوده و از این رو با اطمینان ۹۹٪ می توان بیان داشت که بین این عامل های و انگیزه دانش آموزان برای ادامه تحصیل در هنرستان کشاورزی رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد. اما رابطه معنی داری بین دو عامل روانشناختی، عملگرایی و مهارت رهبری با انگیزه دانش آموزان برای ادامه تحصیل در هنرستان کشاورزی وجود ندارد.

جدول ۴- نتایج آزمون تحلیل همبستگی

متغیر	p	r
احساس رضایت از زندگی در روستا	۰,۰۰۰	۰/۲۵۴
احساس تعلق به روستا	۰,۰۰۰	۰/۲۷۳
علاقه مندی به شغل کشاورزی	۰,۰۰۰	۰/۶۹۴
سطح سواد مادر	۰,۰۰۳	۰/۱۴۲
سطح تحصیلات پدر	۰,۰۰۶	۰/۱۳۵
تجربه کار کشاورزی	۰,۰۰۲	۰/۲۳۴
عامل اجتماعی	۰,۰۰۰	۰/۵۲۵
عامل اقتصادی	۰,۰۰۰	۰/۵۷۹
عامل سیاسی	۰,۰۰۰	۰/۳۴۵
چالش طلبی	۰,۰۰۰	۰/۲۷۳
عملگرایی	۰,۰۲۱	۰/ns۵۹۱
تحمل ابهام	۰,۰۰۰	۰/۱۳۲
مهارت رهبری	ns۰,۴۲۳	۰/۰۲۵

ns: در سطح ۱٪ معنی دار نیست.

پذیری های متغیر وابسته متغیرهای عامل اجتماعی، عامل سیاسی، تجربه کار کشاورزی، احساس تعلق به روستا، میزان رضایت از زندگی در روستا، علاقه مندی به پیشه کشاورزی و نقش منفی عملگرایی بر ادامه تحصیل دانش آموزان روستایی در رشته های کشاورزی می باشد. با توجه به مقدار ضریب والد (Wald)^۲ مشخص شد که، بیشترین تأثیر متغیر تجربه کار کشاورزی (۳۹/۳۲) و در

در راستای پیش بینی مهم ترین عامل های اثرگذار بر میزان انگیزه دانش آموزان روستایی پایه نهم شهرستان شوشتر برای ادامه تحصیل در هنرستان کشاورزی (متغیر وابسته پژوهش) از مدل رگرسیون ترتیبی استفاده شده که نتایج آن در جدول (۵) قابل مشاهده است. بر این مبنا، نتیجه نهایی در تعیین مدل بهینه نشان دهنده نقش موقعیت متغیرهای پیش بینی کننده میزان تغییر

جایگاه دوم علاقه به کار کشاورزی (۱۳/۱۷) و در انتها نیز متغیر رضایت از زندگی روستا (۳/۱۱) بوده است. برای تعیین اینکه متغیرهای مستقل تا چه میزان می توانند تغییرپذیری های متغیر وابسته را تبیین کنند از ضریب های تبیین کاکس ($R^2=0/62$) و ناچل کرک ($R^2=0/79$)

استفاده شد. بر این مبنا نتایج نشان داد که این متغیرها توانسته اند تا ۷۹ درصد از انگیزه دانش آموزان روستایی ساکن شهرستان شوشتر به تحصیل در رشته های کشاورزی را در هنرستان کشاورزی تبیین کنند.

جدول ۵- تحلیل رگرسیون ترتیبی الگو پیش بینی کننده
عامل های مؤثر بر میزان انگیزه تحصیلی دانش آموزان روستایی

متغیر	*B	خطای استاندارد	ضریب والد	درجه آزادی	سطح معنی دار
مقدار ثابت	-۱/۶۹	۱/۱۸	۲/۵۳	۱	۰/۱۱۹
عامل اجتماعی	۰/۳۹	۰/۱۱۵	۹/۷۲	۱	۰/۰۰۳
عامل اقتصادی	-۰/۰۶۵	۰/۱۴۴	۳/۲۱	۱	۰/۰۶۹
عملگرایی	-۰/۰۷۵	۰/۱۲۹	۴/۴۷	۱	۰/۰۴۲
عامل سیاسی	۰/۰۹۴	۰/۰۵۲	۵/۸۹	۱	۰/۰۲۱
تجربه کار کشاورزی	۰/۱۹۳	۰/۰۳۴	۲۹/۳۲	۱	۰/۰۰۱
احساس تعلق به روستا	۰/۳۸۹	۰/۰۴۷	۸/۸۷	۱	۰/۰۰۴
رضایت از زندگی روستا	۰/۲۵۱	۰/۰۳۲	۳/۱۱	۱	۰/۰۹۳
علاقه به کار کشاورزی	۰/۳۹۹	۰/۰۲۹	۱۳/۱۷	۱	۰/۰۰۱

* ضریب رگرسیونی استاندارد نشده.

بحث و تحلیل

نتایج توصیفی این پژوهش که از بین ۳۰۰ تن از دانش آموزان نهم مقطع متوسطه اول که همگی از دانش آموزان روستایی بودند نشان داد که ۲۳/۳ درصد از دانش آموزان یادشده روستایی شهرستان شوشتر علاقه مند به ادامه تحصیل در هنرستان کشاورزی می باشند و ۷۶/۷ درصد علاقه ای به گزینش رشته کشاورزی نداشتند. این نتیجه با یافته های پژوهش پورسینا و همکاران (۱۳۸۹) و مخت و همکاران (۱۳۹۴) و نعمتی و همکاران (۱۳۹۹)، همسو می باشد. یکی از علت های کمبود نگرش دانش آموزان روستایی به گزینش رشته کشاورزی تفاوت سطح زندگی در روستا و شهر، تفاوت در زیرساخت های شهری و روستایی و امکانات رفاهی کم روستا در مقایسه

با شهر می باشد. همان گونه که آبدو و سکولاده (۲۰۱۳) باور دارند جلب توجه دانشجویان به کشاورزی بزرگ مقیاس و تجاری و تشویق آنان به فعالیت در این مقیاس و سطح می تواند نگرش آنان به شغل و رشته کشاورزی را بهبود بخشد.

همچنین رستمعلی زاده و همکاران (۱۳۹۲) باور دارند که درآمد افراد عامل بسیار تأثیرگذاری بر اشتغال روستایی است و دانش آموزان که میزان درآمدشان پایین تر است بیشتر گرایش به ترک روستا دارند تا ماندگاری در آن. در مورد احساس تعلق به روستا تنها ۳ درصد از دانش آموزان احساس تعلق کم و خیلی کم به روستای محل زندگی خود داشتند، این نکته بسیار مثبتی است که دانش آموزان هنوز احساس تعلق به روستا و زادگاه خود را از دست نداده اند.

افزایش انگیزه برای ادامه تحصیل در رشته کشاورزی در بین دانش آموزان روستا خواهد شد. با توجه به اینکه علاقه بیشتر دانش آموزان نسبت به محیط روستا همسو با یافته های رستمعلی زاده و همکاران (۱۳۹۲)، شعبانعلی فمی (۱۳۸۶) می باشد. پژوهشگران بر این باورند که باید زمینه های مورد نیاز برای گسترش توانایی های لازم در حل مسئله ها و توسعه فعالیت های حرفه ای در اختیار دانش آموزان روستایی قرار گیرد. اتکین (۲۰۰۶) در نتایج بررسی خود، نمونه هایی از راه اندازی کسب و کار نوجوانان روستایی را با کمترین دسترسی به امکانات نشان داد، مهم ترین برتری های حرفه های کشاورزی از دیدگاه دانش آموزان روستایی اشتغال زایی و ایجاد درآمد، و بار معنوی کشاورزی برای روستاییان بود.

دیمورگر و همکاران (۲۰۱۰) در نتایج بررسی خود نشان دادند که خانواده های روستایی دارای شرایط مطلوب زندگی، حرفه های کشاورزی را منبع خوبی برای درآمد دانسته اند. نتایج به دست آمده از تحلیل رگرسیون نشان می دهد که متغیرهای عامل اجتماعی، عامل سیاسی، تجربه کار کشاورزی، احساس تعلق به روستا، میزان رضایت از زندگی در روستا، علاقه مندی به کار کشاورزی نقش مثبت و عملگرایی و عامل های اقتصادی نقش منفی در احتمال انگیزه دانش آموزان روستایی نسبت به ادامه تحصیل در رشته کشاورزی داشتند. با توجه به میزان ضریب والد مشخص می شود بیشترین تأثیر نخست مربوط به متغیر تجربه کار کشاورزی (۳۹/۳۲) و در جایگاه دوم علاقه به کار کشاورزی (۱۳/۱۷) و در انتها نیز متغیر رضایت از زندگی روستا (۳/۱۱) بوده است. نتایج نشان می دهد این متغیرها توانسته اند تا ۷۹ درصد از انگیزه دانش آموزان به رشته محل زندگی خود علاقه دارند. بر این مبنا یافته های پورسینا و همکاران (۱۳۸۹)، آقاسی زاده (۱۳۷۵)، مخت و همکاران (۱۳۹۴) و نعمتی و همکاران (۱۳۹۹) نیز با یافته های این پژوهش همخوانی دارد.

بنابر یافته های پژوهش عامل های اجتماعی و اقتصادی نیز تأثیر معنی داری بر انگیزه ادامه تحصیل دانش آموزان روستایی در رشته کشاورزی دارد. درآمد کم در منطقه های روستایی یکی از عمده ترین علت های مهاجرت و نداشتن گرایش دانش آموزان به زندگی در منطقه های روستایی است.

نتایج بررسی های، پورسینا و همکاران (۱۳۸۹)، مخت و همکاران (۱۳۹۴)، آقاسی زاده (۱۳۷۵)، و نعمتی و همکاران (۱۳۹۹)، نیز با یافته های این پژوهش همخوانی دارد. برای افزایش انگیزه دانش آموزان روستایی برای ادامه تحصیل در هنرستان کشاورزی با توجه به یافته های این پژوهش استفاده از دانش آموزان روستایی تحصیل کرده به عنوان مسئولان و رابطه های دولتی در منطقه های روستایی باعث خواهد شد که انگیزه دانش آموزان روستایی برای تحصیل در رشته کشاورزی افزایش پیدا کند.

دانش آموزان روستایی علاقه کمی نسبت به ادامه تحصیل در رشته کشاورزی داشتند، بر این پایه لازم است برنامه های آموزشی مرکزهای آموزش کشاورزی و هنرستان کشاورزی تجدید نظر شود تا ضمن بهبود نگرش دانش آموزان، آنان بتوانند پس از پایان تحصیل از دانش مهارت کسب شده در فعالیت های کشاورزی در منطقه های روستایی استفاده کنند. هرچه فرصت های شغلی در بخش کشاورزی و روستا بیشتر باشد، نگرش دانش آموزان به رشته کشاورزی بیشتر خواهد شد. کمبود درآمد، ضعف زیر ساخت ها و امکانات رفاهی در روستا از جمله علت های نبود انگیزه برای ادامه تحصیل در رشته کشاورزی است. اجرای سیاست های اشتغال زایی دولت در منطقه های روستایی و ارائه امکانات، تسهیلات، اعتبارها و دیگر حمایت های لازم برای دانش آموختگان مرکزهای آموزش کشاورزی و هنرستان کشاورزی می تواند باعث شکوفایی منطقه های روستایی، کاهش مهاجرت و

نتیجه گیری

آموزان روستایی به گزینش رشته و شغل کشاورزی و محیط روستا منفی باشد، اجرای هر برنامه ای نمی تواند اثر بخشی لازم داشته باشد. لذا ضرورت دارد هر ساله پیش از آغاز تحصیل سال جدید در زمینه رشته های کشاورزی و قابلیت های آن برای دانش آموزان روستایی کارگاه های آموزشی برگزار و نسبت به معرفی این رشته ها و چگونگی ادامه تحصیل در آنها و امکان ایجاد شغل در پایان تحصیل اقدام شود. چرا که بیشتر دانش آموزان روستایی مقطع متوسطه اول نسبت به جایگاه هنرستان کشاورزی و رشته های کشاورزی اطلاع کافی و آگاهی چندانی در این زمینه ندارند.

پی نوشت

1. Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO)

۲. ضریب والد معادل ضریب بتا در رگرسیون خطی می باشد.

یکی از انگیزه های دانش آموزان روستایی برای ادامه تحصیل در رشته کشاورزی و گزینش مرکزهای آموزش کشاورزی اشتغال می باشد، لذا باید توجه داشت که سازمان ها و نهادهای دولتی توان کافی برای جذب کل دانش آموختگان کشاورزی ندارند و به طور کلی هم منطقی به نظر نمی رسد. در حال حاضر شاهد بالا رفتن سن کشاورزان و گرایش ضعیف دانش آموزان به اشتغال در این بخش هستیم و با ادامه این روند در آینده ای نه چندان دور، با فرسایش نیروی انسانی بخش کشاورزی روبه رو خواهیم بود. با این حال اجرای هر برنامه ای برای بهبود ورود دانش آموزان روستایی به رشته کشاورزی و اشتغال در این بخش منوط به به کلیح نگرش آنان در این زمینه است. اگر چه دانش آموزان روستایی می توانند یک منبع انسانی ارزشمند برای توسعه بخش کشاورزی و روستایی به شمار آیند، اما تا هنگامی که انگیزه دانش

منبع ها

- اسفندیاری ع. اصغر، و ترحمی، ف. ۱۳۸۸. بررسی فرصت های شغلی بخش های تولیدی در اقتصاد ایران. (تحلیل داده. ستانده). فصلنامه پول و اقتصاد، شماره ۱، پاییز، ص ۱۴۵-۱۲۳.
- اسعدی، ص. و یعقوبی، ج. ۱۳۹۴. سنجش گرایش دانش آموزان روستایی به سکونت در روستا و عامل های مؤثر بر آن در روستا های قصرشیرین؛ فصلنامه روستا و توسعه، سال ۸۱، شماره ۴، ص ۱۶-۱.
- آقاسی زاده، ف. ۱۳۷۵. نگرش دانش آموزان روستایی نسبت به کشاورزی و سنجش گرایشهای شغلی آنان در منطقه بالاتجن قائم شهر و تبیین رسالت آموزشی ترویج. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس، گروه ترویج و آموزش، تهران.
- احمدی، پ. ۱۳۸۵. راهبردهای آموزش عالی و بستر سازی اشتغال. فصلنامه نظام مهندسی کشاورزی و منابع ها طبیعی، سال ۳، شماره ۱۱، ص ۷۹-۷۲.
- پورسینا مهرناز، چیدری محمد، فرج اله حسینی سیدجمال، طهماسبی مریم. ۱۳۸۹. عامل های مؤثر بر میزان انگیزه دانش آموزان روستایی برای اشتغال به حرفه کشاورزی: مطالعه موردی روستاهای شهرستان کلاردشت. فصلنامه روستا و توسعه، دوره ۱۳، شماره ۳، پاییز، ص ۴۹-۳۱.
- دانش مهر، حسین، احمدش، رشید. ۱۳۸۸. بررسی نگرش های اجتماعی روستاییان نسبت به مشارکت اجتماعی (مطالعه موردی: روستای دشه از توابع شهرستان پناه). مجله توسعه روستایی، دوره اول، شماره ۱، پاییز و زمستان، ص ۱۵۵-۱۲۹.

- رستمعلی زاده، ولی اله، قاسمی اردهائی، علی، رستمی، نیر. ۱۳۹۲. عامل های مؤثر بر ماندگاری جوانان روستایی مطالعه موردی: شهرستان اهر. پژوهشهای روستائی، دوره ۴، شماره ۳، ص ۵۰۵-۵۳۴.
- رمضانیان محمد، عبدل زاده احمد. ۱۳۸۰. سالخوردگی جمعیت شاغل در بخش کشاورزی ایران: علت های و پیامدها، نشریه اقتصاد کشاورزی و توسعه دوره ۹، شماره ۳۶، زمستان، ص. ۲۳۶-۲۰۷
- آمار سازمان جهاد کشاورزی استان خوزستان. ۱۳۹۸، www.ajkhz.ir
- شعبانعلی فمی، حسین. ۱۳۸۸. اصول ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه پیام نور، چاپ پنجم، تهران، ص ۱۳۶-۱۳۵.
- علم بیگی امیر، امیری رومینا، صاحبدل سینا. ۱۳۹۵. نقش مهارت های اشتغال در انگیزه تحصیلی دانشجویان کشاورزی مرکز آموزش عالی امام خمینی(ره). فصلنامه پژوهش مدیریت آموزش کشاورزی. شماره ۳۷، تابستان، ص ۶۲-۴۹.
- علی بیگی، امیرحسین، جوانبخت، فاطمه. ۱۳۹۸. عامل های مؤثر در علاقه مندی دانشجویان کشاورزی دانشگاه رازی به اشتغال در روستا. پژوهش مدیریت آموزش کشاورزی، شماره ۵۰، ص ۶۰-۷۳.
- محمدزاده، سعید، جابری، سمیرا. ۱۳۹۷. تبیین وضعیت نگرش دانش آموزان دختر مقطع متوسطه نسبت به ادامه تحصیل در رشته های کشاورزی (مورد مطالعه: اهواز و ملائانی). رویکردهای پژوهشی کارآفرینانه در کشاورزی، دوره ۱، شماره ۳، ص ۴۱-۵۲.
- مخت، سارا، باقری، اصغر، شفیعی، فاطمه و شعبانعلی فمی، حسین. ۱۳۹۴. بررسی عامل های مؤثر بر انگیزه دانش آموزان روستایی برای گزینش حرفه های کشاورزی مطالعه موردی: شهرستان گنبدکاووس؛ پژوهش های روستایی، دوره ۶، شماره ۱، بهار ص ۱۸۶-۱۵۹.
- میرلطفی، محمودرضا. ۱۳۸۹. بررسی نقش کشاورزی در توسعه روستایی؛ مطالعه موردی بخش میانکنگی سیستان. پایان نامه. وزارت علوم، تحقیقات و فناوری - دانشگاه فردوسی مشهد - دانشکده ادبیات و علوم انسانی دکتر علی شریعتی.
- مرکز آمار ایران. ۱۳۹۵. گزیده سرشماری عمومی نفوس و مسکن. www.amar.org.ir
- هاشمی سیدسعید، مهربابی علی اکبر، ایمنی سیاوش، نجاحی اکبر. ۱۳۹۰. توسعه روستایی با تاکید بر اشتغال و کارآفرینی: مطالعه موردی دهستان شباب در استان ایلام، فصلنامه روستا و توسعه، دوره ۱۴، شماره ۱، بهار، ص ۵۸-۳۵.
- نعمتی، عادل، افشار زاده، نشمیل، مقدس فریمانی، شهرام، صادقی، غلامرضا. ۱۳۹۹. عامل های مؤثر بر انگیزه دانش آموزان روستایی کرمانشاه و روانسر برای ادامه تحصیل در هنرستان کشاورزی. پژوهش مدیریت آموزش کشاورزی، دوره ۱۲، شماره ۵۲، ص ۱۷۷-۱۹۶.
- Adebo, G. M., & sekumade, A. B. 2013. Determinants of career choice of Agricultural profession among the Students of the Faculty of Agricultural Sciences in EKiti State University, Nigeria. Journal of agricultural extension and rural development, 5(11): 249-255.
- Aitken, K. 2006. Young Entrepreneurs in rural Northumberland and county Durbarn, university of Newcastle Upon Tyne, centre for Rural Economy Research Report, pp. 1-23.
- Baliyan, P.Nenty, H. J. 2015. Demographic Factors Influencing Senior Secondary School Students' Attitude towards Agriculture in Botswana. International Journal of Education and Research. Vol. 3 No. 10 October 457.

Demurger, S., Fournier, M., Yang, W. 2010. Rural Households Decisions towards Income Diversification: Evidence from a township in northern china, china economic Review 21, 532-544.

FAO.2014.Socio-economic context and role of agriculture (Iran).

Fernandez, R.R., &Dillman, D.A. 1997. The influence of community Attachment on geographic mobility. Rural Sociology, 44(2):345-360.

Glendinning ,A.,Nuttall,M.,Hendry,L.,Kleop,M. and Wood,S. 2003.Rural communities and well-being:A Good Pace To Grow? TheSociological Review, 51(1), 139-156.

Sumberg, J. 2006. Esablishing a national framework for enabling small commodity producer's integration into supply chains. Paper prepared for the UNCTAD Expert Meeting Enabling Small Commodity Producers in Developing Countries to Reach Global Markets, 113.

Trell, E.M. Hoven, B.V., Huigen, P. 2012. 'It's good to Live in Järva-Jaani but we can't stay here': Youth and belonging in rural Estonia, Cultural Geography Department, Journal of Rural Studies, 28, PP. 139- 148.

Factors affecting the motivation of rural students

To continue studying in technical and professional fields and agricultural skills

Mohammad Reza Zargaran Khouzani

PhD Student in Agrotechnology, Crop Ecology, Khuzestan University of Agricultural Sciences and Natural Resources

Abstract

Manpower education is one of the fundamental and important pillars in economic, social, cultural and political growth and development, and having a motivation to learn this manpower is very important. Considering the importance of choosing a field of study is one of the most important issues in high school, the purpose of this study is to understand the tendency to choose a field in technical and professional branches and agricultural skills of ninth grade rural students and factors. It has had a transitional effect. This research is a quantitative research in terms of nature and applied in terms of purpose. The statistical population of this study includes 1370 ninth grade students of rural boys working in the first secondary educational centers of Shushtar city in the academic year 1401-1400. The sample size was determined using Cochran's formula and using stratified random sampling method with a proportional allocation of 300 people. were chosen. Data collection tools; The questionnaire is an academic motivation and the validity and content of the questionnaire have been confirmed by professors and experts. Cronbach's alpha coefficient for different parts of this questionnaire was calculated between 0.72 and 0.92. Descriptive findings of this study showed that 23.3% of the students were interested in continuing their education in agricultural vocational school and 76.7% were not interested in choosing agriculture. There was a positive and significant relationship between personal characteristics, social factor, political factor, economic factor, challenge and tolerance of ambiguity with the motivation of rural students to continue their education in agricultural vocational school. The results of sequential regression analysis showed that the variables of social factor, political factor, agricultural work experience, sense of belonging to the village, satisfaction with life in rural areas, interest in agricultural work play a positive role and pragmatism and economic factor play a negative role in motivating rural students. They continued their education in agriculture.

Index terms: Agricultural occupations, Rural students, Continuing education, Rural employment

Corresponding Author: M. R. Zargaran Khouzani

Email: mr.zargarankh@gmail.com

Received: 2022/03/01

Accepted: 2022/03/20